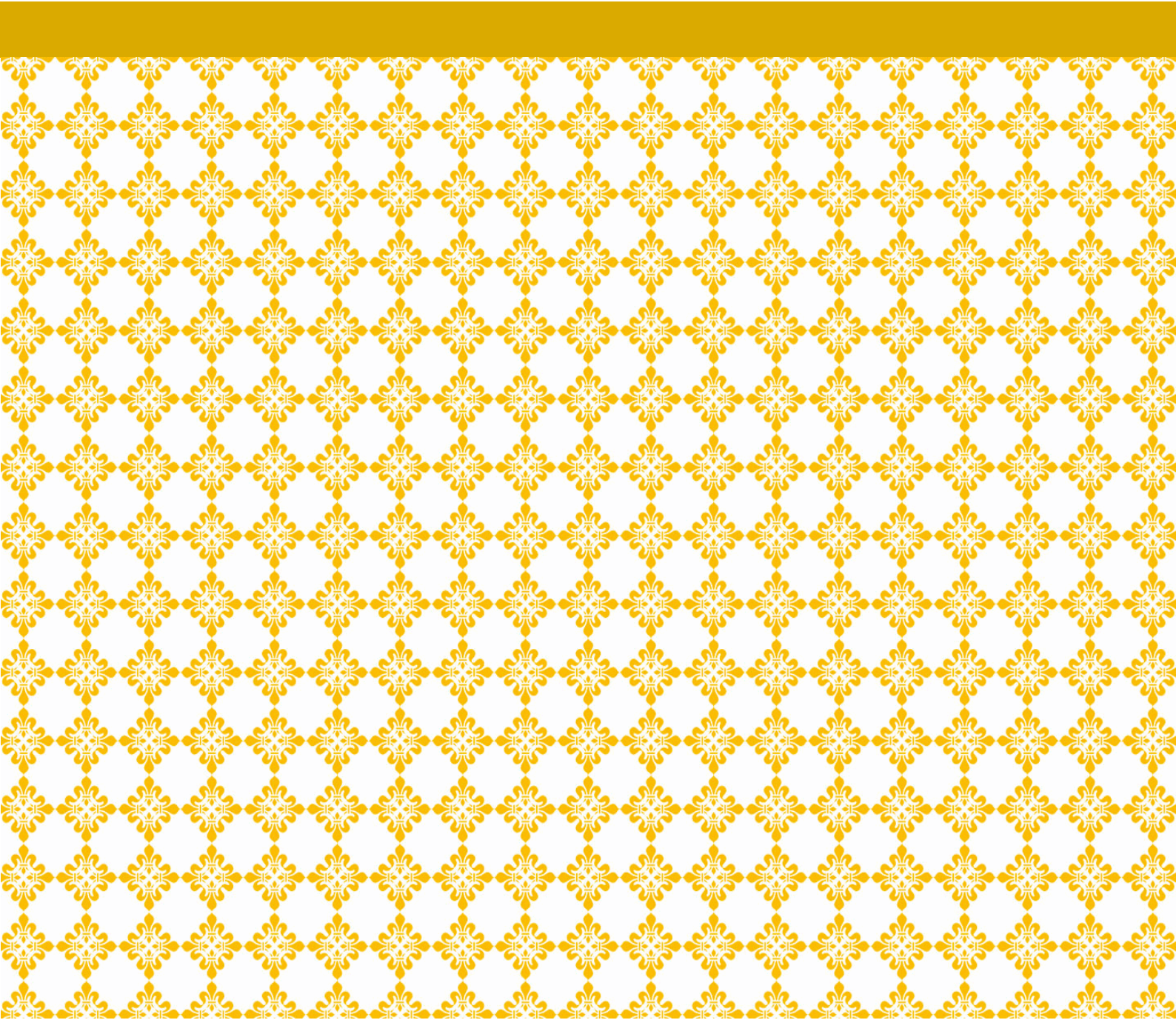

Bolagspolicy

Enköpings kommun

**ENKÖPINGS
KOMMUN**

Dokumenttyp

Direktiv

Ersätter

Ägardirektiv Dnr: KS2018/175

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Gäller för

Kommunens bolag

Gäller f.om.

2022-06-13

Ansvarig funktion

Avdelningen för ledningsstöd,
Kommunledningsförvaltningen

Gäller t.om.

Tillsvidare

Reviderad

Innehållsförteckning

1. Om policyn	4
2. Ägarroll och styrning	4
2.1 Kommunfullmäktige.....	4
2.1.1 Bolagsordning.....	5
2.1.2 Bolagspolicy.....	5
2.1.3 Ägardirektiv	5
2.1.4 Val av styrelse och lekmannarevisorer	6
2.1.4 Val av ägarombud och instruktioner till ombuden	6
2.2 Kommunstyrelsen	7
2.2.1 Uppsiktsplikt.....	7
2.3 Enköpings moderbolag	8
2.3.1 Ekonomi	8
2.3.2 Utdelningsprincip.....	8
2.3.3 Information	9
3. Gemensamma bolagsprinciper	9
3.1 Styrelse och VD	9
3.2 Ekonomiska mål, budget och finansiering	10
3.3 Förvaltningsberättelse och årsredovisning.....	10
3.4 Information	10
3.5 Revisorer	11
3.6 Styrdokument antagna av kommunfullmäktige.....	12
3.7 Offentlighetsprincipen	12
4. Uppföljning.....	12

1. Om policyn

Syftet med bolagspolicyn är att tydliggöra Enköpings kommuns ägarroll och hur kommunens ägarstyrning ska genomföras i helägda bolag. Dessutom anger bolagspolicyn gemensamma principer inom områdena styrelse, ekonomi, information och revision.

Kommunfullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse. Den kommunala kompetensen utgör en avgörande förutsättning för att en verksamhet ska kunna bedrivas i ett kommunägt bolag. Om kommunen bedriver näringsverksamhet på konkurrensutsatt marknad ska, om inte synnerliga skäl föreligger, denna bedrivas på affärsmässig grund.

Bolagens verksamhet syftar, i likhet med nämndernas, till att på bästa sätt ta tillvara kommunmedlemmarnas intressen. Oavsett driftform ska verksamheten direkt eller indirekt skapa nytta för invånare, företag och kunder.

2. Ägarroll och styrning

2.1 Kommunfullmäktige

Ägarstyrningen över bolagen utgår alltid från kommunfullmäktige. Det är kommunfullmäktige som enligt kommunallagen ska besluta om en kommunal verksamhet helt eller delvis ska bedrivas i bolagsform, fastställa vilket ändamål och vilka befogenheter som ska gälla för bolagets verksamhet

Kommunfullmäktige utövar sin ägarroll genom att;

- Besluta om bildandet av bolag.
- Fastställa bolagsordningar.
- Besluta om ägardirektiv i bolagen,
- Besluta om bolagspolicy för bolagen.

Besluta om gemensamma styrande dokument.

- Utse styrelse och lekmannarevisorer.

- Utse ombud inför stämmor
- Besluta om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna.

2.1.1 Bolagsordning

Bolagsordningen ska bland annat ange det kommunala ändamålet med verksamheten, de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten (till exempel självkostnadsprincip, likställighetsprincip och lokaliseringsprincip) och *att* de beslut i principiella frågor som ska prövas av kommunfullmäktige före genomförande.

Exempel på principiella frågor eller frågor av större vikt är;

- Bildande av bolag eller uppstart av ny verksamhet
- Avveckling av bolag eller verksamhet
- Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant
- Beslut om bildandet av bolag fattas av kommunfullmäktige
- Bolagsordning fastställs av kommunfullmäktige
- Beslut om bolagsordning ska därefter fattas på respektive bolags bolagsstämma.

2.1.2 Bolagspolicy

En översyn av bolagspolicyn ska ske inför varje ny mandatperiod. Ytterligare översyn sker vid behov. Översynen initieras av kommunstyrelsen.

2.1.3 Ägardirektiv

Kommunfullmäktige har rätt att fastställa olika former av ägardirektiv för verksamheten i de kommunala bolagen. Syftet med ägardirektiv är att möjliggöra en aktiv styrning av bolaget samt underlätta för kommunen att följa verksamheten.

Ägardirektiven ska utöver en fördjupning av bolagets ändamål och verksamhet även innehålla ekonomiska, finansiella och andra mål samt krav på bolaget.

Kommunfullmäktige beslutar även om tillägg i ägardirektivet.

Sådana tillägg kan exempelvis vara ett tidsbegränsat uppdrag till ett bolag i en viss fråga inom bolagets verksamhet.

- att hela eller delar av ett kommunalt styrdokument även ska gälla för de kommunala bolagen. Före kommunfullmäktiges beslut ska bolagens styrelser ha möjlighet att yttra sig över om det finns några hinder för bolaget att tillämpa aktuellt styrdokument.

Ägardirektiv ska, efter fullmäktiges godkännande, antas på bolagsstämma i bolaget.

En översyn av ägardirektiven ska ske inför varje ny mandatperiod. Ytterligare översyn sker vid behov. Översynen initieras av KS.

2.1.4 Val av styrelse och lekmannarevisorer

Kommunfullmäktige utser samtliga styrelseledamöter och ersättare samt ordförande, vice ordförande och lekmannarevisorer i de helägda bolagen.

Kommunfullmäktiges aktuella beslut om styrelse och lekmannarevisorer ska bekräftas på varje årsstämma.

2.1.4 Val av ägarombud och instruktioner till ombuden

Kommunfullmäktige ska utse de personer som ska representera ägaren och agera ägarombud vid bolagsstämmorna i kommunens bolag samt en ersättare.

Kommundirektören har alltid närvaro- och yttranderätt på bolagsstämman.

Kommunstyrelsen beslutar om instruktioner till kommunens ägarombud.

- Instruktionen ska ange hur ombudet ska rösta på stämmans ärenden.
- Om ombudet ska rösta för annat beslut än vad revisorerna föreslår beträffande ansvarsfrihet för styrelsen och fastställande av balansräkning samt vinstdisposition ska en instruktion för ombud beslutas.

- Om återkoppling till kommunstyrelsen utöver protokoll önskas ska det anges i instruktionen.

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen utöva uppsikt över de kommunala bolagen på samma sätt som över all annan kommunal verksamhet. Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska hålla sig informerad om bolagens verksamhet och ekonomi, hur bolagen följer gällande styrdokument och lagstiftning, samt yttra sig om bolagets verksamhet varit förenlig med det kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

2.2.1 Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen utövar uppsikten för bolagen genom att;

- Leda och samordna planering och uppföljning av hela kommunens ekonomi och verksamhet inklusive bolag, förbund, stiftelser och andra juridiska personer.
- Säkerställa att det finns en god dialog mellan kommunstyrelsen och bolagen samt att kommunstyrelsen hålls informerad om utvecklingen i bolagen.
- Uppföljning av bolagens ägardirektiv för ekonomi och verksamhet samt hur bolagen följer gällande styrdokument och gällande lagstiftning.
- Göra en årlig bedömning av bolagens verksamhet utifrån de ändamål och befogenheter som anges i bolagsordningen. Prövningen ska resultera i ett beslut av kommunstyrelsen som ska ske snarast efter årets slut och före beredning av kommunens årsredovisning och därefter ska en rapport lämnas till kommunfullmäktige.

Om kommunstyrelsen bedömer att ett bolag under året har avvikit från sitt ändamål och sina befogenheter, ska kommunstyrelsen lämna förslag till åtgärder till kommunfullmäktige som säkerställer att bolagets verksamhet åter kommer att bedrivas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om verksamhet.

Bolagen ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs,

ska bolagen samråda med moderbolaget. Samråd ska ske genom att bolagen tillställer moderbolaget underlag för ställningstagande och beslut i frågan.

Om tveksamhet kvarstår ska samråd ske med kommunstyrelsen.

2.3 Enköpings moderbolag

Enköping kommuns moderbolag, EMAB, äger och förvaltar samtliga aktier som verkar inom Enköpings kommuns kompetensområde. Moderbolaget ägs helt av Enköpings kommun och ingår i kommunkoncernen. EMAB utövar på uppdrag av kommunfullmäktige den operativa ägarrollen för de kommunala bolagen.

EMAB ska svara för ekonomisk uppföljning av dotterbolagen och ska varje tertiäl lämna-information till kommunstyrelsen om bolagens ekonomi och verksamhet.

2.3.1 Ekonomi

EMAB har som moderbolag i uppgift att under verksamhetsåret svara för operativ ägarroll för dotterbolagen inom följande områden:

- Ekonomisk uppföljning av de bolag som ägs av EMAB under budgetåret.
- Skattesamordning av dotterbolagens resultat.
- Kapitalbildning för dotterbolagen genom nyemission och aktieägartillskott.

Om EMAB eller dotterbolagen nyttjar kommunala resurser (t ex inom ekonomi, upphandling, personal, mark- och exploatering, karttjänster) ska bolaget till kommunen utge ersättning för detta. Om dotterbolagen nyttjar EMABs resurser ska bolaget till EMAB utge-ersättning för detta.

2.3.2 Utdelningsprincip

- Utdelning, koncernbidrag ägartillskott i dotterbolagen fastställs årligen av EMAB.

- Avkastning och utdelning ska anpassas till bolagets utvecklingsmöjligheter, finansiella ställning samt behov av investeringar. Avkastningen ska vara så betryggande och på sådan nivå att ägaren inte behöver tillförsäkra bolaget nytt kapital.

2.3.3 Information

EMAB ska löpande hålla sig informerad om beslut och verksamhetsförändringar under verksamhetsåret i de bolag som ägs. Denna information ska sammanställas tertialvis av moderbolaget och rapporteras till kommunstyrelsen i samband med övrig ekonomisk rapportering av nämnderna.

Presidiet och VD för EMAB kompletterar denna informationsgivning med kontinuerliga uppföljningsträffar med presidiet och VD i dotterbolagen.

3. Gemensamma bolagsprinciper

3.1 Styrelse och VD

Ansvar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen och kontrollen över verksamheten så att bolagets ändamål och mål tillgodoses. Verksamheten ska bedrivas på ett sätt som främjar långsiktig hållbar utveckling, såväl ekonomisk, social som ekologisk, och effektivt resursutnyttjande. Bolaget ska vara en integrerad del i Enköpings kommuns verksamheter och verka för värdeskapande samarbete med andra bolag inom kommunkoncernen.

Ledamöter i bolagens styrelser utses av kommunfullmäktige. Styrelsen ska årligen utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbete. Kommunens arvodesbestämmelser för ersättning till förtroendevalda styrelseledamöter och lekmannarevisorer ska tillämpas för helägda bolag.

Styrelsen utser bolagets VD och bestämmer anställningsvillkoren. Vid rekrytering av VD i helägda bolag ska styrelsen i bolaget utse en rekryteringsgrupp i vilken kommundirektören ska ingå. Bolagen ska årligen upprätta en skriftlig instruktion för verkställande direktören.

3.2 Ekonomiska mål, budget och finansiering

Bolagens verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder med beaktande av gällande lagstiftning inom respektive område.

Kommunen ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv och bolagen ska i sin planering och uppföljning ha en tydlig koppling till kommunfullmäktiges långsiktiga mål utifrån uppdrag och ansvarsområde.

Ekonomiska och finansiella mål ska specificeras för varje bolag i ägardirektiven.

Bolagen ska följa de ramar och riktlinjer som anges i den finanspolicy och övriga styrdokument som har fastställts av kommunfullmäktige.

3.3 Förvaltningsberättelse och årsredovisning

Bolagens årsstämma fastställer årsredovisning samt prövar ansvarsfrihet för styrelse och VD. Bolagens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse ska anmälas som särskilt ärende senast vid sammanträde då kommunens bokslut behandlas av fullmäktige.

Helägda bolag lämnar av styrelsen fastställd förvaltningsberättelse och årsredovisning till kommunstyrelsen tillsammans med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorerna. Kommunstyrelsen överlämnar efter beredning dessa årsredovisningshandlingar till kommunfullmäktige för godkännande.

Förvaltningsberättelsen ska utöver vad som anges i årsredovisningslagen bland annat innehålla bolagsstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen utifrån kommunfullmäktiges ägardirektiv, uppföljning enligt finanspolicyn och övriga styrdokument bolaget ska följa.

3.4 Information

Dotterbolagen ska hålla styrelsen i EMAB informerad om sin verksamhet och om åtgärder av större vikt. Bolagen ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Uppstår

tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolagen samråda med moderbolaget. Samråd ska ske genom att bolagen tillställer moderbolaget underlag för ställningstagande och beslut i frågan.

Investeringar eller annat strategiskt beslut som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Enköpings kommun ska anmälas till EMAB.

Denna information ska sammanställas av moderbolaget och rapporteras till kommunstyrelsen.

Presidiet och VD för EMAB kompletterar denna information med kontinuerliga uppföljningsträffar med presidiet och VD i dotterbolagen.

Bolagen ska anmäla följande till EMAB:

1. årligt fastställda affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget och prognos för verksamheten,
3. pågående och planerade investeringar,
4. ställande av säkerheter,
5. befarade tvister eller rättsprocesser som kan vara av större vikt för bolaget eller kommunkoncernen,
6. protokoll från styrelsens sammanträden
7. revisionsberättelse och granskningsrapport
8. årsbokslut och delårsbokslut.

Tidpunkter för anmälan av dokumenten ovan ska vara i enlighet med av kommunledningsförvaltningen fastställt årshjul.

3.5 Revisorer

Bolagets årsstämma utser revisorer enligt de bestämmelser som anges i aktiebolagslagen. Kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer utifrån de bestämmelser som anges i kommunallagen.

Lekmannarevisorerna ska granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningsrapporten från lekmannarevisorerna ska redovisas för årsstämman och lämnas som

information till kommunstyrelsen. Granskningsrapporten ska fogas till den årsredovisning som lämnas till kommunfullmäktige.

3.6 Styrdokument antagna av kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om att hela eller delar av ett kommunalt styrdokument även ska gälla för de kommunala bolagen. Före kommunfullmäktiges beslut ska bolagens styrelser ha möjlighet att yttra sig över om det finns några hinder för bolaget att tillämpa aktuellt styrdokument.

Bolagen ska följa de policyer och styrdokument som ägaren upprättar och fastställer.

Beslut om policyer och styrdokument ska tas på bolagens årsstämma.

3.7 Offentlighetsprincipen

Bolagens handlingar ska vara tillgängliga som om bolaget vore en kommunal myndighet. Frågan om utlämnande av handling som inte anses belagda med sekretess eller att inte utelämnas avgörs av bolagets VD enligt delegation eller efter särskilt beslut i styrelsen.

4. Uppföljning

Kommunstyrelsen ska årligen göra en bedömning av bolagens verksamhet utifrån de ändamål och befogenheter som anges i bolagsordningen och i kompletterande direktiv från kommunfullmäktige. Bedömningen ska göras med stöd av årliga rapporter från bolagen och från lekmanarevisorerna. Underlaget för bedömningen ska överlämnas till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen

Om kommunstyrelsen bedömer att ett bolag under året har avvikit från sitt ändamål och sina befogenheter, ska kommunstyrelsen även lämna förslag till åtgärder som säkerställer att bolagets verksamhet åter kommer att bedrivas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Bolagens verksamhet ska tillsammans med kommunens övriga verksamhet, direkt eller indirekt skapa nytta för invånare, företag och

kunder. Verksamheten för kommunen och bolagen ska därför samordnas så långt det är möjligt och lämpligt.

Detta uppnås genom att vara en aktiv ägare som löpande utvärderar verksamheten och verksamhetsformen, bolagens strategier och mål samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och företagsledning.